

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
DAILĖS KATEDRA

INGA SKARBALIŪTĖ

Dailės magistrantūros (specializacija – grafika) magistrantė

„Jausmų dienoraštis“

„Feeling’s diary“

Magistro darbas

Vadovas:
Prof. V. Janulis
Recenzentė:
Doc. G. Šimoliūnienė

ŠIAULIAI, 2011 m.

SANTRAUKA

Šilkografijos technika sukurtas darbų ciklas „Jausmų dienoraštis“. Kolekciją sudaro 12 darbų: 10 iš jų atspausti ant popieriaus, 2 – ant skaidraus plastiko. Meninės raiškos ir harmonizavimo priemonėmis darbuose pateikiamas jausmų, emocinių išgyvenimų antplūdis, vidinė ekspresija. Kaligrafijos menas labiausiai tiko nevaržomai improvizacijai, emocijų iškrovai perteikti. Pagrindinis kaligrafijos išskirtinumas yra tas, kad ji kiekvienam rašančiajam yra unikali. Abstrakčios linijos, simbolių, ženklų kalba atspindi kūrėjo jautrumą, artistiškumą, muzikalumą. Linijų sąveikoje slypi kaligrafijos estetikos reikšmė. Kaligrafijos mene – jausmų ir pojūčių magija.

Kompozicijos pulsuoja energija, pilnos dinamiškų kaligrafinių elementų, veržlių potėpių. Abstrakčios kompozicijos, įgavusios emocinį krūvį, palieka erdvę žiūrovo vaizduotei ir interpretacijoms.

Kaligrafiniai elementai kompozicijoje neteikia konkrečios informacijos, tai potėpių žaismas, kuris veikia emociškai.

SUMMARY

The collection of serigraphy is called „The diary of feelings“ consist of 12 works : 10 of which are printed on the paper, 2 of them are printed on the plastical foundation. Feelings, emotional experience, the comprehension of the hero's inner world are conveyed through the artistical expressions and the remedies of harmonization. It is significant to be taken into consideration one more factor, that caligraphical art is considered to be the mostly appropriate for the unlimited improvization in order the highest tension of emotions to be expressed. It is vital to mention, that the main factor which lets caligraphy to be distinguished is its unique particularity for every writing person in order his writing abilities to be expressed. The sensitiveness of the creator, his musicality are conveyed through the abstractive lines and also through the language of the symbols and signs. The meaning of esthetics is hidden in the connection of the lines. It is also vital to be mentioned, that the magical world of feeling and emotions is expressed is the caligraphical art in order the viewer to perline his own inner world. The compositions are overwhelmed by the youth energy also they are full of caligraphical dynamical elements and impulsive strokes. The abstractive composition having been loaded by emotional weight give free space in order the viewer's imagination to be improved and the interpretations to be created.

Moreover, caligraphical elements do not give certain information due to this reason, that it is considered to be the playing act of the strokes which acts on the emotionally fulfilled atmosphere.

TURINYS

SANTRAUKA	2
SUMMARY	3
ĮVADAS	5
I. KOLEKCIJOS KONCEPCIJA	6
1.1. Abstraktaus meno apraiškos	6
1.2. Kaligrafija ir šriftas	8
1.3. Kliševičiaus kūryba	11
II. KOLEKCIJOS ANALIZĖ	12
2.1. Bendra kolekcijos analizė	12
2.2. Kompozicijų analizė	14
2.3. Darbo eigos aprašymas	28
IŠVADOS	31
LITERATŪRA	32
PRIEDAI	33

IVADAS

Šiais dinamiškais laikais lengva pasimesti tarp begalės estetiškai menkaverčių arba visai Beverčių dalykų.

Problema.

Mano darbe didžiausias vaidmuo yra suteiktas jausmų, emocijų vaizdavimui. Įvairios emocinės būsenos mus supa visada ir visur. Tačiau kalbėti apie jas šiuolaikinėje visuomenėje būtų kiek banalu. Todėl nusprendžiau savo jausmus sudėti į kūrybinio darbo kolekciją. Kolekcijos darbai gimsta paskatinti tam tikrų išgyvenimų, kurie tampriai persipina su meninės raiškos ir harmonizavimo priemonėmis.

Nors meno istorijoje jau daug kas bandė perteikti jausmus pavaizduojant juos dailės kūrinuose, tačiau mano kūriniai išsiskiria ekspresyvumu, abstraktumu ir minimalia spalvų palete (juoda – balta). Minimaliomis priemonėmis perteikiamas neįkainojamas ir brangus dalykas – jausmai.

Darbo aktualumas.

Darbai prabyla jausmų tema – labai aktualia tema man. Savo kūrybos pagrindu pasirinkau man išgyvenamus jausmus kasdienybėje. Jausmų vaizdavimas neišsemiamą temą kūrybai. Emocijų skalė plati. Dėl laiko stokos dažnai skubame, nesusimąstydami, ko norime, ką jaučiame, kas iš tikro esame.

Žmonės per daug užsiėmę savais darbais, rūpesčiais, kartais nereikšmingais dalykais, todėl užsimiršta, kas svarbiausia – jausmai, kurie mus supa kiekvieną dieną.

Darbuose emocijas keičia meninės raiškos priemonės (linijos, dėmės, potėpiai, faktūros, taškai), kurios ir sukuria paveikslui priskiriamą nuotaiką.

Taip gimsta dienos nuotaika – raštas, todėl kūrybinė kolekcija įgauna dienoraščio prasmę.

Darbo objektas:

- 10 šilkografijos darbų ant popieriaus, formatas 92 cm × 64 cm
- 2 skaidrios plokštės iš poliesterio (A-PET) antirefleksinės, Axpert 0.8 mm, formatas 2.05 cm × 1.25 cm

Tikslas – naudojant mažą spalvų paletę, pasitelkiant kaligrafinius elementus, šilkografijos techniką, išreikšti vidines būsenas, sąmonės vaizdinius, jausmus baltame popieriaus lape.

Uždaviniai :

1. Konceptiniai rašto darbo daliai surinkti ir susisteminti informaciją apie kaligrafiją.
2. Remiantis prototipų analize kurti savo eskizus.
3. Suformuoti vientisą turinčią bendrą stilistiką darbų kolekciją.

Metodologija

Kuriant darbų kolekciją „Jausmų dienoraštis“ didelę įtaką darė kaligrafų, ekspresionistų darbai. Kaip sektiną pavyzdį pasirinkau ir analizavau A. Kliševičiaus kūrybą. Taip pat remiausi K. Ramono, A. Gursko, K. Jokubavičienės išsakytomis mintimis apie kaligrafijos meną.

Kaligrafija - (gr. *kallos* – grožis + *grapho* – rašau), dailiraštis, gražaus ir raiškaus rašymo menas. Puošia tekstą, daro jį emocingesnį, vaizdingesnį. Svarbiausias kaligrafijos elementas - ranka rašytas arba pieštas šriftas. Kaligrafinis raštas puošiamas ornamentais, inicialais, spalvinamas.

Abstraktus ekspresionizmas - (angl. Abstract Expressionism) 20 a. vidurio tapytojų judėjimas, vėlyvojo modernizmo pakraipa, pasižyminti stilistikos įvairove. Akcentuojama intuityvumas, spontaniškumas, atsitiktinė tapysena, spalvinių dėmių reikšmė.

Šilkografija - trafaretinės spaudos būdas; grafikos technika. Piešinys kuriamas dažais ant rėmelyje ištempto tinklelio. Tinklelį impregnavus, dažai pašalinami. Per susidariusias akytas tinklelio vietas pertrinami dažai.

Kompozicija - (lot. *compositio*) meno kūrinio elementų išdėstymas, jų tarpusavio ryšys ir santykis su visuma.¹

Metodika.

Magistro darbo teorinėje dalyje naudojama mokslinės literatūros analizavimo, sintezavimo, interpretavimo metodika.

Kūrybiniame darbe naudota grafinio projektavimo metodika. Grafinė darbo dalis atlikta Adobe Photoshop, Corel Draw kompiuterinėmis programomis. Nuotraukos naudojamos iš asmeninio archyvo.

Strategija.

1. *Temos bei koncepcijos suformulavimas.* (Jausmų bei asmeninių vidinių išgyvenimų perteikimas meninės raiškos ir harmonizavimo pramonėmis. Jungiant kaligrafiją su abstrakčių ekspresionizmu sukurti darbų kolekciją „Jausmų dienoraštis“, kuri turėtų bendrą stilistiką.)
2. *Problemos formulavimas.* (Jausmų ir individualių išgyvenimų pateikimas nauja, įdomia forma.)
3. *Darbo tikslų bei uždavinių nustatymas.* (Sukurti turinčią vieningą stilistiką darbų kolekciją „Jausmų dienoraštis“, remiantis koncepcija ir prototipais.)
4. *Informacijos rinkimas.* (Meninės literatūros nagrinėjimas.)
5. *Kūrybinis procesas.* (Eskizavimas, darbų atlikimas šilkografijos technika, darbas ant skaidraus plastiko.)
6. *Teorinio rašto darbo parengimas.*
7. *Galutinis darbo pristatymas.*

¹ *Dailės žodynas, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999, psl.211*

I DALIS. KOLEKCIJOS KONCEPCIJA

1.1. Abstraktaus meno apraiškos

Mano sukurtos kompozicijos abstrakčios, todėl tikslinga trumpai aptarti abstraktaus meno sąvoką.

„Abstraktus ekspresionizmas, XX. a.vid. tapytojų judėjimas, vėlyv. modernizmo pakraipa, pasižyminti stilistikos įvairove. Dailininkai vertino tiesioginę, spontanišką saviraišką, siekė perteikti savo psichines būsenas abstrakčiomis tapybos priemonėmis: spalvos dėmė, potėpiu, dažų sluoksniu faktūra.“²

Abstrakcionizmas – 20 a. modernistinės dailės kryptis – nedaiktiškoji dailė. Nevaizduojami realūs daiktai o suabsoliutinama meninės formos elementai – linija, spalva, faktūra³.

Abstraktus menas skiriasi nuo kitų meno rūšių tuo, kad jis vaizduoja neapčiuopiamus ir realybėje neegzistuojančius daiktus. Abstraktus menas labiau susijęs su žmogaus psichologija ir protu, nes dažniausiai paveikslai nutapomi atsitiktiniais judesiais ir spontaniškai. Nevaizduojamas realus pasaulis, kuriama taškais, linijomis, plokštumomis, spalvomis. Skirtingų linijų ir spalvų sąskambiai sukuria tam tikras nuotaikas. Abstrakčios kompozicijos aktyvina ir plėtoja vaizduotę, lavina intuiciją.

Abstrakčios kompozicijos ištirpdo tikrovę. Per abstrakciją galima spontaniškai išlieti sąmonės kūrybiškumą.

Abstrakčios kompozicijos neįrėmina, žiūrovas atranda savo santykį su kūrinium.

Trys pagrindinės abstraktaus meno šakos yra: Abstraktus Kubizmas, Abstraktus Neoplasticizmas, ir Abstraktus Ekspresionizmas.

Man labiausiai priimtina pastaroji šaka. Tai kryptis, kuri labiausiai atsispindi mano darbuose. Man kaip ir ekspresionistų dailininkam svarbiau vaizduoti emocijas negu objektus. Abstraktaus ekspresionizmo dailininkai vertino spontanišką saviraišką, siekė perteikti savo psichines būsenas. Kūrybos principas veiksmų laisvė. Būdinga spontaniška technika: pataškymai, ekspresyvūs potėpiai. Žymiausias abstraktaus ekspresionizmo dailininkas yra John Pollock. Mane žavi jo ekspresyvi kūryba. Siekis išreikšti vidinius jausmus, o ne atspindėti pasaulį.

² *Dailės žodynas, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999, psl. 12*

³ <http://www.tapyba.info/meno-zodynas/>

1.2. Kaligrafija ir šriftas

Europos kaligrafijos istorija tęsiasi daugiau nei du tūkstančius metų. Patyrusi daugybę pokyčių, europietiškosios kaligrafijos raida puikiai atskleidžia Europos kultūros, europietiškojo mentaliteto istoriją. Kiekvienas naujas šriftas lyg veidrodis atspindi laikus, kada buvo sukurtas.

XX amžiuje kaligrafija plėtojosi dviem kryptimis. Intensyviai ieškota šiuolaikinės spaudos šriftų formų, bandyta kurti uniforminį stilių. Kita kaligrafijos kryptis, veikiama moderniosios dailės ir apgaulingo Tolimųjų Rytų rašto spontaniškumo, bandė naujus raiškos būdus, formas, neįprastas medžiagas ir technikas. Europos kaligrafija patyrė didžiulę Artimųjų ir Tolimųjų Rytų įtaką. Kinų, japonų kaligrafijos pamokos nenuėjo veltui. Mūsų dienomis ji vis labiau artėja prie grynojo meno, renkasi simbolinį, metaforišką ar visiškai abstraktų vaizdą. Kaligrafijos kūrinys žodžiai ir frazės gali būti greitai perskaitomi arba visiškai neįskaitomi, suvokiami tik kaip paslaptingi, abstraktūs ženklai (nuo akimirksniu suvokiamo teksto iki visiškai neverbalizuoto vaizdo, turinčio savąjį vidinį gyvenimą).

Lietuvos kaligrafijai būdingas tradicijų perimamumas.⁴

Dabar kaligrafijos meno atgimimo laikotarpis Lietuvoje ir Europos šalyse.

„Kaligrafija – tai emocija, improvizacija, individualumas, eksperimentas, muzika, pagaliau džiazas.“

Mindaugas Petrulis

Kaligrafija tai šrifto išraiškingumo menas, papildantis rašto, rašymo kultūrą.⁵

„Be raidės nėra žodžio, be sakinio nėra rašto, be rašto nėra kultūros.“⁶

Tootsas

„Kiekviena raidė skynėsi kelią nuo ženklo, vaizdaraščio, simbolio, dantiraščio, hieroglifo, ideogramos į lotyniškąją abėcėlę. kažkas jas visa dailino, keitė proporcijas, rikiavo į vieningą sistemą, tam, kad maloniai veiktų akį, lengviau būtų skaitomas tekstas.“⁷

Ilgaamžių tradicijų dėka atsirado šiuolaikinė kaligrafija.

Daugelis meno sričių, tarp jų ir grafika, stipriai keičiasi technologiniu aspektu, persipina su naujosiomis medijomis, kinta lanksčiai reaguodama į laiko aktualijas, liejasi su kitomis meno ar net mokslo sritimis, konceptualėja, todėl neretai praranda savo grynąją, klasikinę - žiūrovui įprastą formą. Kartais kaligrafija perauga į piešinio, figūrinio kontūro užuomazgas ir atveria kelią interpretacijoms.

⁴ Kaligrafija iš Lietuvos pajūrio“, Klaipėda, 2005

⁵ Kaligrafijos sąsiuviniai, 2006, 17psl.

⁶ Kęstutis Ramonas, Šriftas, Kaligrafija, Kronta, 2009, 4 psl.

⁷ Kęstutis Ramonas, Šriftas, Kaligrafija, Kronta, 2009, 9 psl.

„Kaligrafija – laisva kūrybos sritis, galinti peržengti taikomumo ribas ir tapti dvasinės kūrybos raiška, atspindinčia tiek individualias menininko emocijas, tiek visuomenės sąmonės, epochos koalizijas.“⁸

„Kiekvieno individo sąmonėje slypi užprogramuotas poreikis išreikšti savo tapatybę estetinė vizualine forma., paliekant savo buvimo ženklus, nusakančius santykį su aplinka, laiku.“⁹

Šiais šiuolaikiniais laikais svarbu išsaugoti estetinį jausminį saviraiškos individualumą. Kaligrafija, kaip viena reikšmingiausių dailės šakų, nuo senovės iki šių dienų vis dar populiaru tokioje išplėtoje intelekto šalyje kaip Japonija. Ten vaikai nuo penkerių metų mokomi gražiai rašyti, diegiama jausmų kultūra, darbštumas, meniškumas.

„Pagrindinis kaligrafijos išskirtinumas yra tas, kad ji kiekvienam rašančiajam yra unikali, abstrakčios linijos, simbolių, ženklų kalba atspindi jo jautrumą, artistišumą, muzikalumą. Meninės technikos įvaldymo subtilumą atskleidžia subtilios rašmenų linijos: nuo ploniausių štrichų iki plačių linijų, netikėti energingi posūkiai, kontrastinga elementų kaita, - visa tai sudaro kompozicinę darną.“¹⁰ Algis Kliševičius. – Raštas, padėjęs žmonijai sukurti šiuolaikinę civilizaciją, šiandien gali tapti puikia asmenybės tobulinimo ir saviraiškos priemone kiekvienam, nepaisant amžiaus ar meninių polinkių.¹¹ Anot Algimanto Kliševičiaus materialėjančiame pasaulyje vis aktualesni darosi dvasiniai dalykai, todėl kaligrafija kaip sielos išlaisvinimo, kūrybos, saviraiškos forma turi plačias perspektyvas ateityje. Lietuvoje susiformavo rašto meno parodų tradicija. Kliševičius pradėjo šią gražią tradiciją, o kiti kūrėjai tęsia.

Dvi kaligrafijos meno tendencijos:

- 1) tradicinė – tai šios srities meistrai vis tobulinantys šrifto meną atrandantys naujų sprendimų.
- 2) abstrakti – šiai kryptiai atstovauja improvizuotojai, labiau fiksuojantys nuotaiką, emociją. Konceptualistai atmetantys raides ir rašto meną, kuria iš skyrybos ir diaktrinių ženklų. Rankraščio ir šiuolaikinių technologijų jungtis turi neribotų perspektyvų. Raidės įgauna tūrį, apimtį, valdo šviesą ir šešėlius, įgyja judesį ir garsą, kintančias, efemeriškas formas.

„Įprastas kaligrafijos apibrėžimas kylantis iš žodžio prasmės graikų kalba (gražus raštas) tiko iki XXa. pab., kol jis buvo tikras amatas ir būdas bendrauti. XX amžiuje kaligrafija patyrė nemažai pokyčių ir iššūkių, susijusių su moderniojo meno raida. Takoskyra tarp klasikinės ir moderniosios kaligrafijos, siekiančios realizuoti kaip vizualaus ir konceptualaus meno sritis šiandien yra gana aiški, bet tai nereiškia, kad pats menininkas negali kurti ir vieno ir kito.“

⁸ Kęstutis Ramonas, Šriftas, Kaligrafija, Kronta, 2009, 7 psl

⁹ Kęstutis Ramonas, Šriftas, Kaligrafija, Kronta, 2009, 8 psl.

¹⁰ Kęstutis Ramonas, Šriftas, Kaligrafija, Kronta, 2009, 9 psl.

¹¹ http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3179&kas=straipsnis&st_id=12303

Nuolat bandoma kurti apibrėžimus, kurie atitiktų šiuolaikinės kaligrafijos kryptį ir situaciją, išryškėjusią septintajame XX amžiaus dešimtmetyje. Apibrėžimų yra gana ilgų, kartais painių, bet visi galų gale teigia vieną pagrindinę mintį: ranka rašytų, nebūtinai skaitomų ženklų (raidžių, žodžių, tekstų) ekspresija, perteikianti jų ženklų dvasią. Taigi esminė moderniosios kaligrafijos jungtis išlieka ekspresija ir emocionalumas, kartais peraugantis į jausmingumą, estetizavimą, iš to – į susireikšminimą.¹²

Eksperimentų ir naujovių fone ekspresyvus emocionalumas išlieka būdingiausiu lietuviškos kaligrafijos bruožu, sustiprinančiu jos patrauklumą tarp eilinių žiūrovų. Kaligrafijoje nėra nuobodulio, o pastovus eksperimentavimo kelias, modernūs ieškojimai. Žaidimas be taisyklių.

„Kiekvienas turime nepakartojamus pirštų antspaudus, taip pat savita ir kiekvieno žmogaus rašysena, perteikianti individualius asmenybės bruožus ir charakterio ypatumus.

Kaligrafija vadinamas dailaus ir raiškaus rašymo menas (*gr. Cállos – grožis + graphō – rašau*). Jos raida neatsiejama nuo šrifto kaitos. Šriftas (*vok. Schrift*) yra grafinė rašto forma.

Linijų sąveikoje slypi kaligrafijos estetikos reikšmė. Kaligrafijos mene – jausmų ir pojūčių magija.

Kaligrafijos kūrinys, praradęs taikomąją paskirtį, tampa grynojo meno objektu. Ritminiai ženklai, kilę iš intuicijos, yra emocijų simboliai.¹³

„Kaligrafija (*gr. Kalligraphia – dailiraštis*) Grafinis rašmenų formavimas plunksna ar teptuku. Šriftas įgyja ne vien informacinę, bet ir estetinę vertę. Islamo bei R. Azijos kultūros erdvėje kaligrafija laikoma dailės rūšimi ir kaligrafai labai vertinami. Vakarų dailėje kaligrafijai skiriamas menkas vaidmuo, vienintelė išimtis – viduramžių rankraščiai su meniškais inicialais.“¹⁴

Kaligrafija susijusi su šrifto istorija bei stilistine dailės evoliucija.

„Kaligrafija, meistriškas šriftas kartais vertinami kaip šiuolaikinio meno, kultūros marginalija, mūsų dienomis dažniausiai sutinkami parodų salėse. Jei į kaligrafiją tradiciškai žvelgsime tik kaip į „gražų raštą“, nepaaiškinsime šiuolaikinės kaligrafijos siekio būti menu, savarankišku ir transcendentiniu. Dailininkas kaligrafas ženklams suteikia naują gyvenimą ir, vizualizuodamas teksto dvasią bei prasmę, interpretuoja ar kuria naujas prasmes. Kaligrafijos kūrinyje frazės ir žodžiai yra lengvai perskaitomi arba visiškai neįskaitomi, suvokiami tik kaip paslaptingi, abstraktūs ženklai, turintys savąjį vidinį gyvenimą. Teksto, frazių turinys dažnai yra tik antrinis veiksnys, galintis, bet nebūtinai suteikiantis informacijos; tekstas šiuolaikinėje kaligrafijoje greičiau intuityviai suvokiamas kaip visuma, bendras vaizdas, nei perskaitomas. Eksperimentų ir naujovių fone ekspresyvus

¹² Kaligrafijos sąsiuviniai, 2009/1(6), Klaipėdos universiteto leidykla, psl. 11

¹³ Kaligrafijos ir šrifto pagrindai“ Albertas Gurskas, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, 6-7 psl.

¹⁴ Universalaus meno žodynas nuo seniausių laikų iki dabarties, Kaunas, Šviesa, 1998, psl. 216

emocionalumas išlieka būdingiausiu lietuviškos kaligrafijos bruožu, sustiprinančiu jos patrauklumą tarp eilinių žiūrovų.¹⁵

1.3. Kliševičiaus kūryba.

Dailininkas aktyviai darbavosi kaligrafijos srityje. Jo kūryba mane įkvėpė. „Ryškaus individualumo ženklu pažymėtai A. Kliševičiaus kūrybai būdinga emocionali raiška, preciziška linija, prasmingas vaizdo ir teksto santykis. Joje visos sritys, rūšys, technikos, temos ir motyvai yra taip susipynę, kad nesvarbu, koku aspektu būtų žvelgiama – chronologiniu, teminiu ar atlikimo, ryškus tas pats tankiai suaustas kūrybinis audinys, kuriame svarbiausia tema – žmogaus būties prasmė.“

„A. Kliševičių traukė naujovės: jis įvaldė šilkografijos techniką, kai tik ši pasiekė Lietuvą, išmoko dirbti kompiuteriu, kai jis dar atrodė kaip pasaulio stebuklas. Išbandęs plunksnos, teptuko galimybes, jis vienas pirmųjų kaligrafijos darbuose panaudojo aerografa, atradęs, kad įprastas retušuotojo ar dizainerio įrankis palieka savitą valdomą pėdsaką. Dailininkas naudojo aerografa, derindamas su tradiciniais rašto įrankiais, kurdamas veidrodinio atspindžio iliuziją ar ryškų kontrastą tarp minkšto, pasklido aerografo pėdsako ir konkretnių teptuko potėpių, aštrių plunksnos brėžnių. Kaligrafiją reprodukovė šilkografijos technika, derino visus įmanomus variantus, vadinamus mišria technika. Drąsiai keitė popierių į flizeliną ar banalią polietileningą plėvelę, perėjo prie tūrinių, erdvinių kompozicijų, eksperimentavo, vadindamas tai žaidimu su šiuolaikinėmis formomis.“¹⁶

„Kaligrafijos tikslas – ne grožis, o vidinė jėga, kuri slypi ne teptuko paspaudime, rašymo greityje, o iš vidinių rašančiojo nuostatų. Tai, ką aš ir mano kolegos darome, turbūt būtų galima pavadinti šriftine grafika. Ne visi rašome klasikiniu būdu. Man patinka žaisti hieroglifais, išradinėti naujas šrifto formas, kurias kužda įvairios nuotaikos. Kaligrafija man – ne vien teksto rašymas. Prasmingesnis tampa emocijos, nuotaikos perteikimas rašto formomis.“ A.Kliševičius
Kliševičius gerai valdė kompiuterinę grafiką. Ranka pieštus ženklus, raides skenuodavo keldavo į kompiuterį ir toliau pratęsdavo piešinį jame, derino su įvairiais šriftais, vaizdais. Taip atsiranda variantiškumas, originalumas.

¹⁵ <http://test.svs.lt/?Daile;Number%28232%29;Article%285673%29>

¹⁶ Algio Kliševičiaus paroda „Tarp atėjimo ir išėjimo“, Kristina Jokūbavičienė, Literatūra ir menas http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3270&kas=spaudai&st_id=16031

II DALIS. KOLEKCIJOS ANALIZĖ

2.1. Bendra kūrinių analizė

Kolekciją pavadinau – jausmų dienoraštis. Dienoraštis, atspindintis skirtingas nuotaikas, emocijas, dvasinius impulsus, vidinę ekspresiją. Baltas popieriaus lapas sugeria mano visus išgyvenimus, tarsi juoda dažą. Jausmai nematomi, nepaliečiami, o kompozicijose įgauna pavidalą. Raidės arba kaligrafiniai elementai kompozicijoje neteikia konkrečios informacijos, tai veikiau potėpių žaismas, kuris veikia emociškai. Kaip teptukas turi pėdsaką taip aš norėjau palikti žymę šilkografijos atspaude.

Kolekciją sudaro 12 kompozicijų. Kurdama abstrakčias kompozicijas norėjau palikti erdvę žiūrovo vaizduotei ir interpretacijoms. Siekiu sužadinti tyrinėtojo smalsumą, leidžiančiu patirti netikėto atradimo jausmą. Kompozicijos tampa nenuspėjamos ir skirtingos, kada jos įgauna emocinį krūvį.

Žmogaus rašysena specifinė, nesikartojanti, atspindinti žmogaus charakterį. Niekada negali būti kažko svarbaus pakartojimo. Tai ir žavi mane. Nepadarysi kopijos, nes kiekviena diena atneša naujus išgyvenimus. Nėra neteisingos linijos, nes jos kiekviena turi savo charakterį, ir parodo, koks buvai tam tikru momentu. Kiekvienas žmogus yra unikalus, ir jo braižas taip pat. Nereikia bijoti būti unikaliu. Man kaligrafija viena pagrindinių saviraiškos formų, būdas išsikrauti emociškai.

Darbai susiję su emociškai ekstremaliais momentais, pasižymi linijų ir potėpių ekspresija, dominuoja laisvo dinamiško potėpio elementai. Greitu štrichu, tai ryškiu ir tvirtu, tai lengvu ir trūkčiojančiu kontūru, teptuko prisilietimu sukuriamas kaligrafinis elementas.

Pačiai įdomu tyrinėti kokia esu, būnu ir kaip tai atsispindi mano darbuose. Kompozicijos prašyte prašosi šifruojamos. Kiekviena kompozicija turi savo aurą. Aš pati esu labai emocionali ir ekspresyvi, tai atsispindi ir mano darbuose.

Įkvėpimo šaltiniai – muzika, supanti aplinka, emociniai išgyvenimai. Kūrybinis procesas yra natūralus atsipalaidavimas.

„Kūrybiškai naudojant kompozicines priemones, improvizuojant, tikslingai parenkant įrankius ir išnaudojant visas galimybes, sukuriama gausybė variantų, siekiant teksto turinio išraiškumo. Taip leidžiama vartotojui kitaip pažvelgti į rankraštinį raštą – ne tik kaip į priemonę užrašyti informaciją, bet kaip ir į vientisą estetinę bei emocinę rašto, formos ir turinio išraišką.“¹⁷

Savo vidines būsenas galiu išreikšti per liniją, potėpį ir juodą spalvą. Juoda – balta – klasikinis derinys. Toks sprendimas niekada nepralaimi, visada yra stilingas ir aktualus bet kuriuo laiku.

Nuo seniausių dizainerių sukurtų kūrinių iki jaunų italų menininkų vizijų, nuo ekstravagancijos rūmuose iki prabangaus maisto, – vyrauja juodi atspalviai¹⁸.

¹⁷ Kaligrafijos sąsiuviniai 2006/1, Klaipėdos universiteto leidykla, 2006, 22psl.

¹⁸ <http://www.prodesign.lt/2010/11/27/baltos-ir-juodos-spalvos-dekoras/>

Juoda labiausiai išryškina linijas, faktūras, dėmes. Juoda – balta derinys sukuria dinamišką įspūdį, tai lyg dienos ir nakties kaita, pradžia ir pabaiga, žmogaus būties simbolis.

Juoda – tai paslaptingo, grakštumo, destrukcijos, chaoso, nakties spalva. Kompozicijoms suteikia perspektyvos ir gylio jausmą.

Balta didina erdvę, skatina abstraktų mąstymą, suteikia laisvės pojūtį. Simbolizuoja šviesą, džiaugsmą. Balta tai atvirumo spalva, kaip ir baltas popieriaus lapas laukiantis savo istorijos.

Niekada nebūna viskas tik balta arba tik juoda, visuomet, net ir didžiausiame gėryje yra dalelė blogio, o didžiausiame blogyje - dalelė gėrio.

„Taškas – tai pati glausčiausia forma.

Linija – taško slinkties pėdsakas, jo kūryba.“

Vasilij Kandinskij

„Taškas turi daug reikšmių. Viena iš jų, mums rūpimų, – paties mažiausio pavidalo ženklas plokštumoje. Jis savo dydžiu, forma, tonu ar spalva gali būti įvairus. Skirtingais taškų dydžiais, tonais, šiltų ir šaltų spalvų deriniais galima sukurti erdvės įspūdį, optines iliuzijas plokštumoje. Taškas arba taško kompozicija gali būti tik apibrėžtoje plokštumoje. Mus vienaip ar kitaip veikia taško padėtis joje: centre – ramiai, krašte – intriguojančiai (atrodo lyg judantis), plokštumos viršuje – lengvai, apačioje – stabiliai, kairėje atrodo lengvesnis, dešinėje – sunkesnis. Dviejų ar daugiau taškų išdėstymas rodo jų tarpusavio ryšį. Net elementari taškų kompozicija padeda sukurti ritmą, kontrastą, statiką, dinamiką, simetriją ir asimetriją. Taškas yra visų kompozicijų pradžia.“

„Linija – tai pats svarbiausias piešinio konstrukcinis elementas, turintis statinių, dinaminių ir ritminių raiškos galimybių. Pagal atlikimo pobūdį jos gali būti stiprios ir silpnos, plonos ir storos, ilgos ir trumpos, tiesios ir lenktos, vingrios ir laužytos, vertikalios ir horizontalios, įstrižos, sinusoidinės, cirkuliacinės ir spiralinės, nepertraukiamos ir punktyrinės, taip pat šviesios ir tamsios, spalvotos ir nespaltvotos.“¹⁹

Kiekviena linija yra unikali ir savita, nepriklausoma. Linijų netobulumas nesugadina darbo, o suteikia savito jautraus žavesio.

„Faktūra - dailės kūrinio paviršiaus pobūdis. Būna lygi, grūdėta, reljefinė ir kt. Priklauso nuo dailininko sumanymo, medžiagų, atlikimo technikos. Savybės tiesiogiai atspindi kūrybinį procesą, autoriaus braižą.“²⁰

Tekstūra – kietos medžiagos paviršiuje regimos jos sandaros ypatybės. Kūrybinės galimybės išsiplečia jungiant meninės raiškos priemones.

¹⁹ Nuo taško iki sintezės, Juozas Adomonis, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008 m.

²⁰ *Dailės žodynas, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999, 121psl*

2.2. Kompozicijų analizė

1 pav. „Prisilietus prie 220“

Šios kompozicijos pavadinimas „Prisilietus prie 220“. Ne tik kompozicija, bet ir jos pavadinimas palieka erdvės kiekvieno žmogaus fantazijai, interpretavimo erdvei. Galbūt kažkam skaičius 220 asocijuojasi su automobilio pasiektu nesaugiu greičiu, o kompozicijoje esančios linijos primins sudužimą, išsiskaidymą. Man šis skaičius labiausiai siejasi su srove, tačiau ne elektros, o įvairių jausmų. Tai tarsi netikėtai ir smarkiai prasiveržusi įvairių išgyvenimų, emocijų audra: nesuvaldomo liūdesio, įtūžio, juoko, isterijos, pykčio... Labai pasistengus visa tai galima suvaldyti, pavyzdžiui pyktį. Nuo pat vaikystės ši emocija tramdoma tėvų, aplinkinių, visai kitaip nei džiaugsmas ar liūdesys. Laikui bėgant tą jausmą išmokstame paslėpti, užgniaužti, nors tai gali sukelti ligą, kartėlį širdyje. Tačiau būna akimirku, kai jis išsiveržia iš vidinio žmogaus narvo, tai kodėl gi jo neišliejus ant balto popieriaus lapo?... Juk išmetus neigiamus jausmus iš sąmonės suteikiame daugiau erdvės ir vietos kerotis pozityviems jausmams.

Šioje kompozicijoje išlietas maksimalus jausmų proveržis, daugiausia pykčio. Padažnėja širdies ritmas, piešiama tarsi impulsų kardiograma – toks išsilaisvinimo procesas, po kurio patiriama ramybė. Kūrybos metu gali pajusti atsipalaidavimą, lengvumą ir išsilaisvinimą nuo tave supančios aplinkos. Norėdama išsilaisvinti iš neigiamų emocijų griebiu į rankas teptuką.

Kompozicijos gyvos, judrios, atviros, atspindinčios dvasinę būseną. Dinamiški kaligrafiniai elementai. Šioje kompozicijoje meninės raiškos ir harmonizavimo priemonės tokios kaip dėmė, faktūra, linija, taškas sąveikaudamos su balta popieriaus spalva kuria dinamišką nuotaiką. Lyginant su kitomis kompozicijomis joje ryškiausiai ir aiškiausiai matomas emocijų susidūrimas, proveržis.

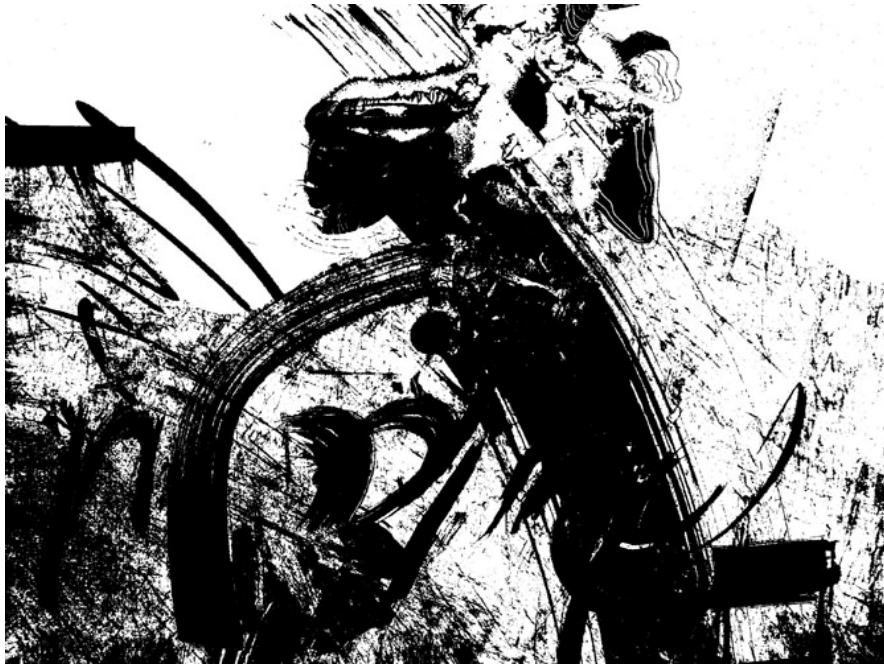
Naudojama linijų storių gausa kuria erdvės išpūdį. Paveikslas pulsuoja energija – neprognozuota, tranki, stipri. Su trenksmu išsiveržusi energija gali sukelti pojūtį, kad kažką pražiopsojau, nespėjau pažiūrėti, dėl ko įvyko tas sprogimas.

1pav. „*Dienos raštas*“

„Dienos raštas“ – kompozicija, kurioje atsispindi dienos jausmai. Languota, raižyta, šiurkšti faktūra primena sąsiuvinį, kuris saugo visas rašančiojo paslaptis lapą. Dienoraštis – vieta, kur gali būti savimi, jame gali be baimės išreikšti savo jausmus ir išgyvenimus, kiekvieną dieną, jo lapus užpildyti vis kitokių jausmų turiniu. Išgyvenimų mes nematom, negalime paliesti ranka, užuosti ar išgirsti, tačiau išreikšti žodžiais, šiuo atveju – kaligrafija tampa realiu kūrinio, kuriuo galiu pasidalinti su kitais žmonėmis. Tarp smulkių kaligrafinių elementų išryškėja stambus kietas potėpis, primenantis D raidę. D – tai dienos raštas. Ryškus potėpis tarsi užjuodinimas simbolizuoja tai, kas turėtų likti paslapyje, žinomą tik pačiam kūrėjui. Užtušotos vietos galbūt slepia svarbią informaciją. Kuo didesnė paslaptis, tuo labiau norisi įžiūrėti, kas buvo parašyta, iš po juodo potėpio lendantys smulkūs rašto elementai kuria intriga. Todėl ir asmenį, žiūrintį į šį darbą turėtų traukti paslaptis, kuri įpinta visoje kompozicijoje.

Kas užjuodinta, to jau nebenutrinsi. Baltas potėpis ant juodo lyg trynimo žymė, bet ištrinama viskas iki baltumo.

3 pav. „Inkluzas“

Kompozicija kelia asociacijų su kristalizuotu vandeniu ant apšalusio lango žiemą. Sustojęs laikas, ramybės būseną ir prisiminimai. Kiekvienas mūsų saugo sau svarbius faktus, įvykius, prisiminimus, užrakina juos giliai viduje, kartkartėmis išleisdami į paviršių.

Jėgos kupinas staigus potėpis tarsi išalęs krislas arba inkluzas. O jame trapi moteris. Ji įkalinta tarp dviejų statišku elementų. Negalėjimas išsilaisvinti iš savo paties pančių, minčių, liūdesio. Net ir po tvirčiausiais šarvais slepiasi trapi būtybė. Sąstingio ir tylos pojūtį sukuria braižyto paviršiaus faktūros. Juntamos dramatiškos nuotaikos. Mūsų aplinka, gamta ir žmogus, jo santykis su realybe, dažnai dramatiškas, veikia mūsų išgyvenimus. Žmogus patiria daug išbandymų, nusivylimų, dvasinių išgyvenimų, lūžių. Į stambų įstrižą potėpį įremtas lenktas kaligrafinis elementas. Tarsi krūtinę užgulęs sunkumas, lyg nepakeliama našta. Potėpis daug stipresnis už kelias plonas įstrižas linijas, kurios tarsi kalba apie norą išsivaduoti. Lyg noras, kad giliai esantis prisiminimas išnirtų, primintų tai, kas buvo gera, pasikartotų, o dabar jis jau praeitis – sustingęs praeities laike ir kelia skausmą, ilgesį. Kai žvelgiam į langą, kuris išpieštas šerkšnu, ilgimės vasaros – to, kas šildo. Išstėtas apmiręs laikas valdo sąmonę. Skausmas, ilgesys – tik keli mūsų gyvenimo palydovai. Bet kančios nesuprastume, kas yra laimė, be praeities – nesugebėtumėm suprasti, kas buvo svarbu ir reikšminga, nesugebėtumėm įvertinti, tai ką turime šiandien. Sunkumas kartu tai yra ir stiprybė.

4 pav. „*Minčių veltinis*“

Ne vienas yra patyręs tą keistai sunkų jausmą, kai galvoje susikaupusios įvairios, prieštaringos mintys spaudžia smegenis – „Minčių veltinis“, tai kompozicija, parodanti tokią situaciją. Faktūrų jungimas kuria erdvinę abstrakciją. Nemiga, besipinantys jausmai, sapnai, miesto triukšmas, greitas gyvenimo tempas – chaosas aplinkui sukelia chaosą galvoje. Chaotiškas sapnų ir fantazijų pasaulis nepavaldus realybei, slypintis giliai ir tik praradus budrumą kažkur netikėtai išsprūstantis į paviršių. Ryškus staigus potėpis tarsi spjūvis iš pasąmonės. Gali vaikščioti ant to debesies tarp išsibarsčiusių minčių ir bandyti sugrįžti į tašką, nuo kurio išsikerojo visos mintys. Taškas centre veikia raminančiai. Kompozicijoje išvelgiamas tvirtas ir stabilus pagrindas, tarsi žemė, du žmonės, kaminai, o virš visko sklando lengvi, plonų linijų ir storesnių linijų chaoso debesys – prieštaringos mintys. Ko žmogus veržiasi į kosmosą? Ogi tam, kad surastų save.

Taip bloga, lyg visa tai būčiau sugėrusi pati, jaučiuosi tarsi kempinė, sugėrusi purviną vandenį iš pasaulio, aplinkos, kuri mane supa. Akys aprėpia tiek daug visko, smegenys turi apdoroti ir tarsi virškinimo traktas suvirškinti gautą informaciją, tačiau kartais to padaryti nepavyksta: pasimetame masėse skirtingų žmonių, įvairiaformių daiktų apsuptyje, triukšme. Nuo jo norisi pabėgti, nes kai nebegirdi savo minčių, ateina griūtis nuojauta. Kartais pasijunti, kad gyvenime trūksta nuotykių, gerų emocijų, šypsenų, laimingų žmonių aplinkui, o ne pilkos masės, ką sutinkame dažniausiai vos išėjus į gatvę. Gatvėje prasideda visa suirutė.

Išsibarstę kaligrafiniai elementai tarsi rūkas apgaubęs visą mano esybę, ilgesys, kažko šviesaus. Neramių minčių spiečius, dūzgiantis galvoje vis garsiau ir neleidžiantis pailsėti. Tačiau tikiu, jaučiu ir šilumos prisilietimą, kuri maža, lenda iš popieriaus dešiniojo viršutinio kampo. Semiu tylą ir gaudau saulės šilumos trupinėlius ant savo odos, kad pajusčiau gėrį ir vidinę ramybę, jaukumą. Noras atsiriboti

nuo suveltų, tarsi veltinis, bičių spiečius minčių ir pabėgti nuo kasdienybės, renku šilumą ir šviesą iš mažiausių kertelių, kad pasijusčiau rami, kad mintys imtų skaidrėti ir nebeapsunkintų dar labiau galvos bei širdies.

5pav. „Už kalno“

Gyvenau kaime, todėl jaučiu stiprų ryšį su gamta. Žemės juodumas. Man tai ramybės, atgaivos ir įkvėpimo šaltinis. Todėl šiame darbe palieku ryškiausią antspaudą. Delne - gyvenimo paslaptis, jis kužda savo istoriją. Tirpstančios faktūros tarsi trupiančios akimirkos. Dešiniajame krašte potėpis, kurio kontūrai primena laumžirgį. Laumžirgis - tai laisvės troškimą įkūnijantis simbolis. Laisvas virpantis potėpis tarsi sparnų plazdėjimas, išreiškiantis dvasios polėkį. Tačiau jis pakibęs, įstrigęs tarp tiesių linijų. Tikriausiai ne vienas yra patyręs tą jausmą, kai širdy jauti prieštaravimus ir nerandi sau vietos. Dažnai susimąstau, ar darau tai, ką noriu, kokia mano misija ir vieta gyvenime. Egzistenciniai klausimai kankina turbūt kiekvieną iš mūsų. Gyvenimas susideda iš pasirinkimų. Baimės, dvejonės ir nežinomybė kartais užkerta kelią tikrajam troškimui. Patys sau užkertame kelią į laimę. Bet nereikia bijoti pabandyti skristi paskui savo svajonę.

Meninėmis priemonėmis kuriamas gamtos vaizdas. Horizontą brėžia nematoma linija, kuri kompoziją tarsi dalina į dvi dalis: dangaus ir žemės. Riebi banguojanti pagrindinė linija tarsi kalnas – arka. Lyg kvietimas pro ją užėiti. Už jo įžiūrimas sodybos vaizdas, tarsi įeini į trimatę erdvę.

Kompozijos centre kalnas, akcentuojamas kaip tikslas, kurį turiu pasiekti. Kai vidinis balsas tampa stipresnis už nuomonės išorėje, tada imi valdyti situaciją.

Delnuose įrašytas visas žmogaus gyvenimas, likimas. Uždėtas delnas tarsi įsiamžinimas, būties įprasminimas.

бpав., „Muzikos kaligrafija“

Vos tik gimstame, esame kelių mėnesių jau bandome pakartoti išgirstus, tėvų tariamus garsus, trokštame kalbėti ir bendrauti. Kalba tai dovana, ja bendraujame, kuriame istorijas, įsiterpiame į kitų gyvenimus, paliečiame savo žodžiais kito mintis ir jausmus. Kalba suteikia galimybę kurti kitą stebuklą – muziką, kurioje kartais bandome ištirpdyti savo rūpesčius ir įsiklausę dainoje esančių žodžių, muzikos garsų – natų rašto galime patirti meditaciją.

Džiazavimas linijos plastika smagus dalykas. Kai pasineriu į kūrybinį tranžą, tiesiog ištirpstu potėpyje. Įkvėpimas šiai kompozicijai atėjo klausant muzikos, linijos braižą nulemia tiesiog dainos tempas. Klausant ramios muzikos braukiamas minkštas plastiškas potėpis. Keičiantis ritmui linija taip pat keičiasi, įgauna dinamikos. Kiekviename linijos ritmo pakeitime ir kvėpavimo pakeitime skirtinga išraiška. Smulkūs, dinamiški, persipynę kaligrafiniai elementai tarsi muzikos garsai, sujudina erdvę. Kaip šiurpuliai nubėga odos paviršiumi klausant jaudinančios muzikos. Jie pereina iš balto į juodą,

pozityvo – negatyvo principas. Juodi ir balti plotai palikti tušti garsui skliti. Kompozicija vientisa, nes išlaikytas baltų ir juodų plotų santykis.

Mūsų išgyvenimai, mintys, žodžiai, garsai neišvengiamai keliauja į kūrinį. Smulkūs dinamiški kaligrafiniai elementai kuria einančio garso išpūdį. Garsas, žodžiai, natos tarsi susilieja į storą, juodą liniją, kuri asocijuojasi su patefono juoda plokštele, sklinda iš jos ar į ją. Vyksta klausymosi, o gal įrašymo procesas. Analizuojant smulkius kaligrafinius elementus galime įžiūrėti net žmogeliukų figūrėles. Griežtas trikampis potėpis tarsi šonu pasisukęs žmogus su skrybėle, stebėtojas iš šalies. Kompozicijos dešiniajame kampe įžiūrimi du žmonės, jie tarsi bendrauja komunikuoja tarpusavyje. Per kaligrafines linijas kuriamas kalbėjimo procesas.

7 pav. „*Minčių, jausmų jūra*“

„Minčių, jausmų jūra“ – tai kompozicija atskleidžianti slapčiausius ir aistringiausius jausmus per jūroje šėlstančios bangos simboliką. Nelygus judrus linijų ritmas.

Kompozicija pasižymi linijų gausa. Banguojančios, chaotiškos linijos kuria savitą ritmą. Kaip ir jausmai, emocija kurianti maišatį viduje, kuria tam tikrus troškimus ir norus, susilieja į vieną tikslą ar siekį. Storos aštrios linijos kaip atsvara plonoms, chaotiškoms bangelėms. Jūra turi potvynius ir atoslūgius, žmogus taip pat patiria šiuos gamtos reiškinius savo viduje. Emociniai išgyvenimai, emocijų audros.

Iš giliausių vandenų kyla laivai jie skrenda tolyn plačiu horizontu, tarsi svajonės ir troškimai. Paskęsti jūros horizonto platumoje, erdvėje ir pajunti laisvę, nes akys nekliūva už daiktų, už miesto

triukšmo, o žiūri į tolį ir ilsisi. Bangos plakasi ir dūžta į krantą, išsilieja, kaip žmogus pritvinkęs emocijų. Dažnai žodis nuskęsta tyloj ir lieka neišsakytas, o audra suteikia progą neapsakomo stiprumo proveržiui. Norisi laisvės pojūčio, norisi būti banga, kuri yra lengva, švaraus vandens ir nesutramdoma. Reikia daryti tai, ką manai, kad reikia ir būtina daryti, reikia išmokti būti banga.

Aš noriu būti mažu vaiku, žaisti kaip vaikai pajūrio smėlyje, raižyti ten tik sau suprantamus ženklus – mėgautis kūrybiniu procesu ir džiaugtis gautais rezultatais, net jeigu kiti ir nesupranta, mano rašto smėlyje. Darydama šiuos darbus, kurdama netikėčiausias kompozicijas skiriu sau laiko, leidžiu pažaisti manyje esančiam vaikui. Ekspresyvi ir emocionali rašymo maniera.

Linijų kreivumas tai tarsi gyvenimo pokyčiai, tarsi vaiko ranka sukurtas kūrinys. Sužadinamas kūrybiškumo pradas.

8pav. „Uždarytas“

Kompozicijos pagrindui panaudota medžio žievės faktūros nuotrauka, kuri suteikia kubo formos pojūtį. „Uždarytas“ – toks kompozicijos pavadinimas, nes ji sukelia daug asociacijų, viena jų, tai žmogus, įkalintas kube – savo pasaulyje, kitų sukurtame paveiksle, nes negali nepaistyti rėmų, normų ir užgožia savo troškimus.

Centre išvelgiamas žmogaus veidas, jis pavargęs nuo kovos, nuo bandymo išsilaisvinti, nuo savo emocijų proveržių ir virpėjimo. Tai akistata su pačiu savimi, kai esi uždarytas tarp keturių kambario sienų, šiuo atveju tarp šešių kubo sienų, kur grindys – pagrindas gali virsti siena, į kurią turi galimybę atsiremti, o siena atvirkščiai – tapti tavo tvirčiausiu pagrindu į kurią gali įsiremti kojomis ir tvirtai stovėti.

Kaligrafiniai elementai simbolizuoja karūną, tai reiškia, jog mes, kiekvienas atskirai esame valdovai, karaliai sau ir galime įsakinėti sau, ką reikia daryti, kas yra teisinga, galime leisti žaisti su pasauliu ir nebijoti jokios rizikos, nes juk tu esi pasaulio valdovas, tu gyveni ir mėgaujiesi tuo, ką gauni. Visi sprendimai priklauso tik nuo mūsų pačių. Visas visatos protas ir išmintis, stiprybė slypi mumyse, o kompozicijoje parodyta, kaip žmogus suvaržytas, tačiau ieško kelio iš kubo, rankomis remiasi į sienas ir bando ištrūkti, palieka jose savo pirštų antspaudus – kovos ir bandymų ištrūkti ženklus.

Aš kaip ir tas karalius – pavargstu nuo kambario sienų ir siekiu išsilaisvinti. Kūryba padeda, ji pajudina tą kubo sieną ir aš atrandu mažą, nesandarų plyšelį – tada galiu ištrūkti.

9 pav. „Permainingas gūsis“

Atveri langą ir bandai kvėpuoti pilna krūtine, įkvėpti gaivaus oro, ir staiga gaivališka nematoma jėga prasiskverbia į mano uždara erdvę. Tačiau, kokia tai jėga? Griaunanti, ar kurianti? Dinamiškų elementų sukuryms pagauna žvilgsnį ir įtraukia į save, vedžioja, blaško, neleidžia pailsėti, veda į pasimetimą, nežinomybę, sujaukia erdvę, sudrumsčia ramybę.

Kompozicija pasižymi gaivališka veržlia energija, kurią nelengva, bet įmanoma pažaboti. Dažnai kovojame patys su savimi, su savo trūkumais, jausmais. Ekspresyvūs smulkūs štrichai sukuria lengvumo pojūtį. Persišviečiantys potėpių šuorai sustiprina vėjo gūσιο įspūdį dar labiau paaštrina nerimastingas nuotaikas. Kaip ir pats gyvenimas inertiškas, banguojantis, nuo kurio pavargstame ir išsiilgstame ramybės, taip ir ši kompozicija: inertiška, banguojanti, kai kur galbūt matomas nuovargis. Pavargstame nuo to bėgimo, lėkimo. Zigzagu lekiančios gaivališkos linijos įgauna pagreitį, tačiau jas sustabdo statiškas elementas - juoda stora laužta tiesė. Mūsų pasąmonė natūraliai susikuria bloką, kad apsisaugoti nuo neigiamos išorinės aplinkos ar veiksnių.

Viesulas – oro sukuryms po audros debesimi. Esu atvira gyvenimui. Priimu ir viesulus, kurie įsisuka jame, ir ramybę, ir visa visa, kas yra išorėje. Tai, kas vėliau galbūt patenka į mane tampa sava. Su tuo susigyvenu ir mokausi iš visko, ką matau, patiriu, suprantu. Po audros ateina ramybė.

10 pav. „Poilsis“

Mano darbuose matoma daug sumaištis ir judesio, tačiau aš kaip ir visi siekiame ir vertinu poilsį, ramybę, galimybę, kai gali pabūti su savimi, išgirsti gamtą.

Kompozicijos centre griežta, konkreti padargo konstrukcija. Tarsi tiltas į prisiminimus. Dešiniajame krašte ratas - tai kaitos, atsinaujinimo simbolis. Juoda spalva išryškina smulkias detales. Juntama nostalgiška nuotaika. Ilgesys kaimui, vasarai.

Kaligrafiniai brūkštelėjimai paliečia ir suvirpina nuotraukoje pagautą laikiną momentą ir sugrąžina prisiminimus, sujudina kompoziciją. Ramios, statiškos augalinių motyvų linijos susipina su dinamiškais kaligrafiniais brūkštelėjimais ir sudaro harmoningą visumą. Augaliniai motyvai balti, o ant jų juodi kaligrafiniai elementai. Kontrasto principu žolės baltos, kaligrafiniai elementai juodi, tačiau šis kontrastas nepiktas, jis ramus ir asocijuojasi su poilsiu gamtoje, ramybe, kurią galime ten atrasti. Faktūrų ir tekstūrų pastebėjimas gamtoje man atneša savitus gerus išgyvenimus, grožio pajautimą. Ramina ir harmonizuoja. Kada sukoncentruoji dėmesį į kažkokį tašką, laikas pradingsta. Esi čia ir dabar ir kartu tai begalybė. Pateikdama žiūrovui kompozicijas noriu, kad ir kiti pastebėtų ir atrastų kažką netikėto ir jautraus. Dingsta įprastas materialumas. Visa tai pakeičia švelnūs, sąmonę kutenantys, ryškūs ir gyvybingi jausmai.

11 pav. „Šokis su teptuku“

Kompozicija pilna gyvenimo ir energijos. Persipynę stori ir ploni kaligrafiniai elementai sukuria žaismingą nuotaiką. Smulkių linijų tinklas tarsi jausmų maišatis. Linijos veda jausmų labirintais. Centre dinamiškas stambus kaligrafinis elementas primenantis a raidę. Tarsi viso ko pradžia. Kompozicijos kairiajame krašte išlenda netikėtas potėpis. O dešiniajame krašte kūrėjo rankos prisilietimo žymė. Vienu metu veikia trys dalykai: protas, širdis, ranka. Kompoziciją papildo ir pagyvina raudoni akcentai. Spalva įvedama todėl, kad miesto fone taip pat daug spalvų. Raudona įstriža punktyrinė linija suvirpina erdvę. Iš pirmo žvilgsnio minimalus sprendimas sukuria emocijų pripildytą vaizdą. Viską nulemia dinamiškų elementų ir miesto fono sintezė.

Valdydamas teptuką turi nebijoti, nes tik taip galima išreikšti tikruosius jausmus. Visi jausmai plūsta iš širdies.. Meilė yra visko pagrindas. Pasirinktas formatas yra žymiai didesnis negu kitų darbų, tuo noriu parodyti, kad daugiausiai erdvės skiriama meilės ir džiaugsmo išreiškimui. Viskas juk daroma su meile. Darbas labai gyvas, palikta erdvės kvėpavimui.

12 pav. „*Gaivalas*“

Kas slypi už sodraus gaivališko potėpio?

Stiprus vidinis užtaisas, plastiškas minkštumas ir grynumas. Kryptinga iškrova emocijų koncentrato virsta į gaivališką kaligrafinį elementą. Jis tarsi gyvas. Jausmai viduje kunkuliuoja, verda ir trykšta per kraštus, išeidami už kompozicijos formato ribų. Dinamiškos linijos apraizgiusios plastiko plotą suteikia žaismingumo, primena augalinius motyvus.

Dvi kompozicijas dariau ant skaidrios plokštės, jų eksponavimui parinkau vietą languose. Siekiu parodyti, kaip rašto menas iš lauko erdvių perėjo į parodines erdves. Kaligrafija įsilieja į miesto foną ir sudaro bendrą visumą. Lauko erdvė veikia kaip tekstūrinis elementas praturtinantis kompoziciją. Daugiasluoksniškumas skatina netikėtai kūrybingai interpretuoti. Akimirku sluoksniavimas laike.

Žmogus eidamas per gyvenimą turėtų dažniau apsidairyti, daug ko nepastebime, praleidžiame pro akis. Pėdos kompozicijoje atsiranda todėl, kad norima netikėtai sulaužyti erdvę.

Kai išlieju energiją popieriuje ar ant plastiko tada aš būnu aš, būnu savimi, tokia kokia esu. Tai būdas kalbėti, atsiverti.

Kiekviena kompozicija skleidžia savitą nuotaiką, energetiką, tam tikras vibracijas ir užmezga dialogą su žiūrovu.

2.3.Darbo eigos aprašymas :

Priemonės: tušas, guašas, įvairių storių ir pločių teptukai, tipografiniai dažai, white spiritas, skiediklis 646, brauklė.

Naudotos technikos: tušas, taškymas, dažų varvinimas, rašymas, fotografavimas, sluoksnių darymas Adobe Photoshop programa, šilkografija.

Visų pirma eksperimentavau teptuku ant popieriaus. Dirbant su tušu reikėjo viską daryti greitai. Vadovavausi intuicija. Kurdama kaligrafinius elementus teptuku dariau tai vienu įkvėpimu ir iškvėpimu, kad išlaikyti tos dienos emociją. Nuo teptuko pločio, paspaudimo, rankos posūkio, dažo tirštumo priklauso, koks potėpis gausis. Pradėjus atlikinėti bandymus supratau, kad eskizai būna vienos dienos nuotaikoje. Kitą dieną jau nebepavysta grįžti prie to pačio kūrinio, su tokia pat nuotaika, ji gali būti panaši, bet nebebus tokia pat. Stengiesi įsijausti į nuotaiką bet nebepavyksta. Kaligrafinius elementus fotografavau ir kėliau į kompiuterį. Taip pat ieškojau ir fotografavau įdomesnes faktūras iš aplinkos. Toliau eskizus kūriau Adobe Photoshop grafinės programos pagalba. Šia programa dirbti įdomu, nes perdarant fotografijas atrandu kitą žiūrėjimo kampą, kyla daugybė kūrybinių minčių, asociacijų. Sukurtos naujos kompozicijos tampa daug įdomesnės, iliuzinės, sunkiai suprantamos, abstrakčios. Jos žadina vaizduotę. Adobe Photoshop programa atveria galimybes kurti vaizdus, kurių tikrovėje nėra, jungti elementus kurie realybėje vienas su kitu neturi sąlyčio taškų. Programa dėkinga tuo, kad galima padaryti daug ieškojimo variantų, derinti elementus tarpusavyje, be to yra galimybė pataisyti, karpyti, kaitalioti vietom sluoksnius, elementų dydžius. Į Adobe Photoshop programoje naudotos kontrasto funkcija tam, kad išryškinti linijų, dėmių ir faktūrų, potėpių grožį. Komponuodama derinau linijų storių, ilgus, šviesių ir tamsių plotų santykius, kad išvengtų vienodumo, monotonijos. Kompozicijose jungiau faktūras iš supančios aplinkos ir tušo potėpius, kaligrafinius elementus. Padariau daugybę eskizų. Eskizų ieškojimus pateikiu prieduose (žr. 1 priedas). Kolekcijos įgyvendinimui pasirinkau šilkografijos techniką. Šilkografija viena iš klasikinių grafikos technikų vėl atgimsta naujai ir klesti šalia naujausių technologijų.

Atrinktus eskizus išleidau ant plėvelės, suaktyvinau skiedikliu 646. Tada vyko pasiruošimas kitam etapui - spausdinimui. Visų pirma padengiamas tinklas šviesai jautria emulsija ir padedamas džiuoti. Kai tinklas paruoštas, plėvelę dedame ant švitinimo stalo ant viršaus dedamas tinklas, uždengiamas ir pridedama daug svorio, kad piešinys kuo tiksliau atsišviestų tinkle. Tinklas švitinamas valandą laiko. Tada tinklą reikia nuplauti ir išdžiovinti. Paruoštas rėmas statomas į stakles, atitaikoma piešinio vieta lape. Sumaišomas reikalingas dažas ir pradeda spausdinti. Pasiruošimo procesas gana ilgas kol galima pradėti spausdinti. Šilkografijos technika reikalauja kantrybės, kruopštumo, atidumo. Buvo galima rinktis įprastą skaitmeninę spaudą, tačiau ji iš tikrųjų sukelia įvairesnių pojūčių stygių. Vienas tokių pojūčių - lietimas. Šilkografijos technika suteikia galimybę ranka apčiuopti popieriaus ar

kitos natūralios medžiagos reljefiškumą ir sluoksnius, suteikia darbams geidžiamo lengvumo ir vertę. Kompozicijoms atspausti užteko vieno dažo sluoksnio, nes mano pasirinktas spalvinis sprendimas buvo juodai baltas. Atspaudžiau 10 šilkografijos darbų: dvi vertikalios (82cm x 58 cm) ir aštuonios horizontalios (58 cm x 82 cm) kompozicijos.

Kilo idėja pakabinti du darbus ant langų. Tokiu pateikimu norėjau apjungti dvi erdves: parodinę ir miesto.

Ant skaidraus plastiko galėjau nevaržomai improvizuoti. Spontaniškai dariau pataškymus, varvinau dažus, piešiau jėgos kupinos potėpius. Kūrybos procesą veikė sąmoningas atsitiktinumas, spontaniškumas, emocionalumas. Eksperimentavau naudojant skirtingo dydžio pločio teptukus, volelius, menteles. Kompozicijose atsirado faktūra dėl ranka darytų pataškymų ir potėpių, jie turi savo reljefą. Paliedama dažo ant white spirito dariau pūtimus. Padarydama vienus kaligrafinius elementus, žiūrėjau, ko trūksta, ir pildžiau kompozicijas. Ant plastikų po vieną elementą užspaudžiau šilkografijos būdu. Taip atsirado faktūriniai skirtumai tarp ranka darytų pataškymų ir šilkografijos būdu atpaustų elementų. Akcentams ant plastikų užspausti naudojau raudoną tipografinį dažą.

IŠVADOS

- Kompozicijos emocionaliai įtaigios per savo plastikos priemones ir harmonijos pajutimo lauką.
- Meninės priemonės įtakotos tam tikrų jausmų, išgyvenimų padėjo sukurti skirtingas kompozicijas.
- Ėjau improvizacijos keliu, kuris buvo įdomus ir naujas. Nesiečiau akademiškumo, tiesiog stengiausi išreikšti emocijas.
- Darydama magistro darbo kolekciją drįsau eksperimentuoti ir popierių keisti į plastiką. Ant plastiko derinau skirtingus du atlikimo būdus.

LITERATŪRA

1. *Dailės žodynas, 1999. Vilniaus dailės akademijos leidykla,*
2. Kaligrafija iš Lietuvos pajūrio“, 2005. Klaipėda
3. Kęstutis Ramonas, 2009. Šriftas, Kaligrafija, Kronta,
4. Kaligrafijos sąsiuviniai, 2009/1(6), Klaipėdos universiteto leidykla, psl.11
5. Kaligrafijos ir šrifto pagrindai“ Albertas Gurskas , Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006
6. Universalaus meno žodynas nuo seniausių laikų iki dabarties, 1998. Kaunas, Šviesa,
7. Kaligrafijos sąsiuviniai 2006/1, Klaipėdos universiteto leidykla, 2006
8. Nuo taško iki sintezės, 2008 . Juozas Adomonis, Vilniaus dailės akademijos leidykla

I NFORMACIJOS ŠALTINIAI INTERNETE

9. [žr. 2010-10-03]. Prieiga per internetą: <<http://www.tapyba.info/meno-zodynas/>>
10. [žr.2010-11-10]. Prieiga per internetą:
<http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3179&kas=straipsnis&st_id=12303.>
11. [žr.2010-10-25]. Prieiga per internetą:
<<http://test.svs.lt/?Daile;Number%28232%29;Article%285673%29>>
12. [žr.2010-10-26]. Prieiga per internetą:
<http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3270&kas=spaudai&st_id=16031>
13. [žr.2010-12-04]. Prieiga per internetą: <<http://www.prodesign.lt/2010/11/27/baltos-ir-juodos-spalvos-dekoras/>>

1 PRIEDAS

